Eiropas Sociālā fonda Plus programma materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.–2027. gadam

Latvijas Republikas Labklājības ministrija

Rīga

CCI	CCI 2021LV05SFPR001
Nosaukums angļu valodā	ESF+ Programme for Addressing Material Deprivation 2021-2027
Nosaukums valsts valodā(-ās)	ESF+ programma materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.–2027. gadam
Versija	3.0
Pirmais gads	2021
Pēdējais gads	2027
Atbalsttiesīgums no	2021. gada 1. janvāris
Atbalsttiesīgums līdz	2029. gada 31. decembris
Komisijas lēmuma numurs	C(2022)7658
Komisijas lēmuma datums	2022. gada 21. oktobris
NUTS reģioni, uz kuriem attiecas programma (neattiecas uz EJZAF)	LV0 - Latvija LV00 - Latvija LV003 - Kurzeme LV005 - Latgale LV006 - Rīga LV007 - Pierīga LV008 - Vidzeme LV009 - Zemgale
Attiecīgais(-ie) fonds(-i)	ESF+
Programma	☐ saskaņā ar mērķi "Investīcijas nodarbinātībai un izaugsmei" tikai tālākajiem reģioniem

Saturs

Izmantotie saīsinājumi un termini 4
1. Programmas stratēģija: galvenie attīstības politikas uzdevumi un politikas risinājumi 5
1.1. Situācijas apraksts 5
1.2. Ieguldījumu nepieciešamības pamatojums 6
1.3. Iepriekšējo gadu pieredze 7
1.4. Plānotie risinājumi, plānotā atbalsta pamatojums 7
1.5. Programmas īstenošanas pamatprincipi 9
1.6. Programmas nosacījumu elastība 10
1.7. Papildināmība ar citām aktivitātēm 10
1.8. Izaicinājumi administratīvajai kapacitātei, labai pārvaldībai un vienkāršošanai 10
1.9. Cita informācija 11
1. tabula Politikas mērķis un specifiskais atbalsta mērķis 12
2. Prioritātes 13
2.1. Prioritātes, izņemot tehnisko palīdzību 13
2.1.1. Prioritāte: 01 13
2.1.1.2. Konkrētais mērķis: 13
2.1.1.2.1. Fondu intervences: 13
Atbalsta veidi 13
Galvenās mērķgrupas 13
Valstu un reģionālo atbalsta shēmu atšifrējums 14
Darbību atlases kritēriji 14
2.1.1.2.2. Rādītāji 16
2. tabula. Iznākuma rādītāji 16
3. tabula. Rezultātu rādītāji 17
3. Finansēšanas plāns 19
4. tabula. Finanšu apropriācijas pa gadiem 19
5. tabula. Kopējais finanšu piešķīrums pa fondiem un valsts ieguldījums 19
4. Veicinošie nosacījumi 20
6. tabula. Veicinošie nosacījumi 20
5. Programmā iesaistītās iestādes 28
7. tabula. Programmā iesaistītās iestādes 28
6. Partnerība 29
7. Komunikācija un redzamība 29
8. Vienības izmaksu, fiksētas summas maksājumu un vienotu likmju izmantošana, un finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām 31
8. tabula. Vienības izmaksu, fiksētas summas maksājumu un vienotu likmju izmantošana, un finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām 31

Izmantotie saīsinājumi un termini

ANM	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
EAFVP	Eiropas Atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ESF+	Eiropas Sociālais fonds
EU-SILC	Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem *(angļu valodā The European Union Statistics on Income and Living Conditions)*
FM	Finanšu ministrija
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
IS	Informācijas sistēma
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
KDG	Konsultatīvā darba grupa
KP	Kohēzijas politika
LM	Labklājības ministrija
MK	Ministru kabinets
NAP 2027	Nacionālais attīstības plāns 2021. - 2027. gadam
NVO	Nevalstiskā organizācija
PIL	Publisko iepirkumu likums
PO	Partnerorganizācija
Programma	ESF+ programma materiālās nenodrošinātības mazināšanai
Regula 2021/1057	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013
Regula 2021/1060	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai
SAM	Specifiskais atbalsta mērķis
SIF	Sabiedrības integrācijas fonds
TM	Tieslietu ministrija
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas
UK	Kohēzijas politikas fondu uzraudzības komiteja
VM	Veselības ministrija
ZM	Zemkopības ministrija

1. Programmas stratēģija: galvenie attīstības politikas uzdevumi un politikas risinājumi

1.1. Situācijas apraksts

(1) Augsta ienākumu nevienlīdzība, sabiedrības novecošanās, nodarbinātības iespēju un bezdarba reģionālās atšķirības, reģionālās atšķirības sociālās palīdzības un atbalsta pieejamībā – ir tie faktori, kuriem ir būtiska ietekme uz iedzīvotāju labklājības un dzīves kvalitātes līmeni. Latvijā ienākumu sadalījums ir viens no nevienlīdzīgākajiem ES – 2018. gadā turīgāko 20 % ienākumi 6,8 reizes pārsniedza trūcīgāko 20 % ienākumus. Tāpat arī nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars ir viens no augstākajiem ES: 2019. gadā Latvijā bija trešais augstākais rādītājs (21,6 %) uzreiz aiz Rumānijas (23,8 %) un Bulgārijas (22,7 %). Salīdzinot datus ar iepriekšējiem gadiem, atzīmējams, ka situācija Latvijā pēdējos trīs gados nedaudz uzlabojas: 2018. gadā nabadzības riskam bija pakļauti 22,9 % iedzīvotāju, bet 2017. gadā – 23,3 %[1]. Vislielākais nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju īpatsvars bija Latgalē: 2019. gadā – 35,9 %, 2018. gadā – 40,4 %, 2017. gadā – 44,2 %, bet vismazākais – Rīgā (2019. gadā – 15,9 %, 2018. gadā – 16,1 % un 2017. gadā – 15,6 %) un Pierīgā (2019. gadā – 16,1 %, 2018. gadā – 14,4 %, 2017. gadā – 16,9 %).[2]

(2) Salīdzinot ar citām grupām, visvairāk nabadzības riskam ir pakļauti seniori vecumā virs 65 gadiem vienas personas mājsaimniecībā. 2019. gadā tādu bija 71,7 %, 2018. gadā – 74,9 %, bet 2017. gadā – 74,0 %. Otra lielākā nabadzības riskam pakļautā sabiedrības grupa ir šādās mājsaimniecībās dzīvojošas personas vecumā līdz 64 gadiem (2019. gadā to bija 30 %, 2018. gadā – 31,7 %, bet 2017. gadā – 31 %). Vismazāk nabadzības riskam pakļauto bija strādājošo iedzīvotāju vidū (8,2 % 2019. gadā, 8,5 % 2018. gadā un 8,1 % 2017. gadā). Savukārt ievērojami vairāk nabadzības riskam bija pakļauti bezdarbnieki (52,1 % 2019. gadā, 57,7 % 2018. gadā un 59,5 % 2017. gadā) un pensionāri (46,5 % 2019. gadā, 52,5 % 2018. gadā un 48,9 % 2017. gadā)[2]. Atzīmējams, ka pēdējos trīs gados vērojama pakāpeniska uzlabošanās visos iepriekš minētajos rādītājos. Turpretim nepilno un daudzbērnu ģimeņu nabadzības riska rādītājs no 2018. gadā samazinājuma atkal pakāpās 2019. gadā. Nabadzības riskam 2017. gadā bija pakļauti 32,6 % ģimeņu ar vienu pieaugušo un bērniem, 2018. gadā to īpatsvars samazinājās līdz 26,2 %, bet 2019. gadā tas atkal pieauga (30,6 %). Līdzīga tendence ir vērojama arī daudzbērnu ģimenēm ar diviem pieaugušajiem un trim vai vairāk bērniem: 2017. gadā – 20,7 %, 2018. gadā – 16,7 %, 2019. gadā – 17,7 %. [3]

(3) Latvijā ir arī viens no visaugstākajiem dziļas materiālās nenodrošinātības rādītājiem ES. Lai gan iedzīvotāju dziļas materiālās nenodrošinātības rādītāja izmaiņas Latvijā liecina par situācijas uzlabošanos (no 16,4 % 2015. gadā uz 7,3 % 2019. gadā), tas joprojām pārsniedz ES vidējos rādītājus (5,4 %).[4] Turklāt, vērtējot šo rādītāju par mājsaimniecību tipiem, secināts, ka grupā "Viens pieaugušais ar bērniem" nenodrošinātības īpatsvars 2019. gadā bija tāds pats kā grupai "Viena persona 65+" (abām grupām 15,3 %)[5]. Savukārt vērtējot situāciju grupā "Mājsaimniecību īpatsvars zem minimālā ienākuma līmeņa pēc mājsaimniecības tipa un darba intensitātes"[6] secināts, ka vienas personas mājsaimniecībām vecumā 65 gadi un vecākas ienākumu īpatsvars zem minimālā ienākuma līmeņa 2019. gadā ir bijis 7,1 % gadījumu, bet mājsaimniecībām ar diviem pieaugušajiem un diviem apgādībā esoši bērniem šis lielums bija 8,5 %, mājsaimniecībām ar diviem pieaugušajiem un trijiem apgādībā esoši bērniem – 10,1 %

---

[1] EU-SILC, 2020, Nabadzības risks un sociālā atstumtība Latvijā, pieejams: https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/socialie-procesi/nabadziba/meklet-tema/433-nabadzibas-risks-un-sociala-atstumtiba-latvija, skatīts 01.03.2021.

[2] CSP, NIG150. Nabadzības riska indekss Latvijas reģionos pēc vecuma un dzimuma (%), pieejams: https://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/sociala/sociala__nabadz_nevienl__monetara_nab/NIG040.px/table/tableViewLayout1/, skatīts 01.03.2021.

[3] NIG050. Nabadzības riska indekss pēc mājsaimniecības tipa (%) https://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/sociala/sociala__nabadz_nevienl__monetara_nab/NIG050.px, skatīts 11.09.2020.

[4] CSP, Materiālā nenodrošinātība Latvijā 2019.gadā, pieejams: https://www.csb.gov.lv/lv/statistika/statistikas-temas/socialie-procesi/nabadziba/meklet-tema/433-nabadzibas-risks-un-sociala-atstumtiba-latvija
skatīts 01.03.2021.

[5] CSP, MNG140 Iedzīvotāju dziļa materiālā nenodrošinātība (%) 2019.gadā, pieejams: http://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/sociala/sociala__nabadz_nevienl__matnenodr/MNG140.px/table/tableViewLayout1, skatīts 29.09.2020.

[6] CSP, MIG070: https://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/sociala/sociala__nabadz_nevienl__min_ien/MIG070.px/table/tableViewLayout1/

un viena pieaugušā mājsaimniecībām ar bērniem – 17,3 %. Viena pieaugušā mājsaimniecībām ar bērniem ir arī augstākais risks naudas trūkuma dēļ nespēt segt komunālo pakalpojumu rēķinus, īri vai atmaksāt kredītu[7].

(4) LM apkopotie dati par vistrūcīgākajām personām un pašvaldību sociālo pabalstu saņēmējiem norāda uz iedzīvotāju skaitu, kam ir īpaši apgrūtināta pamatvajadzību apmierināšana. 2019. gada laikā trūcīgas personas statuss tika piešķirts 41 522 personām, t.sk. 10 349 bērniem (24,9 %) un maznodrošinātas personas statuss piešķirts 45 564 personām, t.sk. 6 512 bērniem (14,29 %). Savukārt dažādus pašvaldības sociālās palīdzības pabalstus pēc ienākumu testēšanas 2019. gadā saņēma 64 010 ģimenes ar kopējo personu skaitu tajās 109 357[8].

1.2. Ieguldījumu nepieciešamības pamatojums

(5) Eiropas Sociālo tiesību pīlāra rīcības plāna sadaļas "Sociālā aizsardzība un iekļaušana" apakšsadaļas "Cieņpilna dzīve" ir noteikts, ka sociālās iekļaušanas veicināšana un nabadzības apkarošana ir eiropeiskās dzīvesziņas pamatvērtības. Lai līdz 2030. gadam sasniegtu mērķi vismaz par 15 miljoniem samazināt to cilvēku skaitu, kuriem draud nabadzība vai sociālā atstumtība, ir svarīgi izmantot integrētu pieeju, lai visos dzīves posmos risinātu vajadzības un novērstu nabadzības un sociālās atstumtības pamatcēloņus.[9]

EK savā 27.02.2019. publicētajā ikgadējā ziņojumā par Latviju[10] (*2019 Country Report – Latvia*) secina, ka Latvijā saglabājas augsts nabadzības un sociālās atstumtības līmenis, īpaši vecāka gadagājuma personām, personām ar invaliditāti, bezdarbniekiem. Ienākumu nevienlīdzība norādīta kā galvenais izaicinājums. EK ieskatā augstas prioritātes ieguldījumi plānojami sociālās iekļaušanas sekmēšanai, nodarbinātības uzlabošanai, kā arī materiālās nenodrošinātības problēmas risināšanai, sniedzot pārtikas un pamata materiālo palīdzību, apvienojot to ar papildpasākumiem.

(6) Valsts uzdevums ir uzņemties rūpes par grūtībās nonākušām personām, palīdzot nodrošināt tām pamatvajadzības un veicinot to iekļaušanos sabiedrībā, ja tās nespēj vai tām ir ierobežotas iespējas pašām to nodrošināt. Valsts normatīvajā regulējumā sociālās aizsardzības jomā noteikti sociālās palīdzības pabalstu veidi: pamata sociālās palīdzības pabalsti un papildu sociālās palīdzības pabalsti. Papildu sociālās palīdzības pabalsti, ko piešķir pašvaldības, ir atkarīgi no to sociālās politikas un finansiālajām iespējām.

(7) Ar mērķi sekmēt iedzīvotāju sociālo iekļaušanu, mazinot ienākumu nevienlīdzību un nabadzību, attīstot pieejamu un individuālajām vajadzībām atbilstošu sociālo pakalpojumu un juridiskā atbalsta sistēmu, kā arī veicinot augstu un iekļaujošu nodarbinātību un kvalitatīvu darba vidi, Latvijas valsts ir izstrādājusi plānošanas dokumenta projektu "Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam". Tajā, balstoties uz pastāvošiem izaicinājumiem – pieaugošs nabadzības risks pensijas vecuma iedzīvotājiem, ko ietekmē sabiedrības novecošanās; dažādi sociālie pabalsti būtiski nemazina nabadzības risku sakarā ar finanšu krīzes un neparedzētas politikas izmaiņu ietekmi uz sociālās aizsardzības sistēmas stabilitāti; augsts iedzīvotāju skaits, kuri nav tiesīgi saņem pabalstus vai arī tos saņem mazā apmērā, jo izdevumi sociālai aizsardzībai valstī ir vieni no zemākajiem starp ES dalībvalstīm, noteikts rīcības virziens "Ilgtspējīga, stabila un adekvāta sociālā aizsardzība" ar šādiem uzdevumiem:

- vidējā termiņā mērķtiecīgi pārskatīt pabalstus, kuru apmēri un nosacījumi nav ilgstoši mainīti;
- ilgtermiņā turpināt paaugstināt finansiālo atbalstu iedzīvotājiem sociālās aizsardzības sistēmas ietvaros; sekmēt sociālās apdrošināšanas sistēmas noturīgumu un finansiāli

[7] CSP, MNG010: https://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/sociala/sociala__nabadz_nevienl__matnenodr/MNG010.px/table/tableViewLayout1/

[8] LM, Publikācijas, pētījumi un statistika, pieejams: www.lm.gov.lv/lv/publikacijas-petijumi-un-statistika/statistika/valsts-statistika-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-joma, skatīts 16.07.2020.

[9] https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/lv/index.html#chapter3

[10] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-latvia_lv.pdf

ilgtspējību, nodrošināt, ka universālā un ienākumu testētā sociālo pabalstu sistēma ir sabalansēta un savstarpēji papildinoša.

(8) Dokumenta projektā "Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam" noteikto pasākumu izpildes rezultātā ir plānots sasniegt šādus rādītājus:
- valsts sniegtais materiālais atbalsts mazina nabadzības risku vismaz par 20 %;
- līdz 11 % samazinās personu īpatsvars, kuru ienākumi ir zem trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšņa;
- jaunpiešķirto pensiju atvietojuma līmenis 2027. gadā nav mazāks kā 40 %.

(9) Jau 2020. gada nogalē, valstī pieņemot likumu "Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā", kurā noteikts garantēto minimālo ienākumu un trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksnis, ir veikti pirmie soļi "Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnēs 2021. - 2027. gadam" noteikto uzdevumu izpildē (skat. vairāk informācijas sadaļā "Valsts un reģionālo atbalsta shēmu atšifrējums").

(10) Vienlaikus atzīmējams, ka nabadzības riskam visvairāk pakļauto mājsaimniecību ienākumu stabilizēšanā ir būtiska nozīme sociālajiem transfertiem un citai sociālajai palīdzībai.

(11) Programma vērsta uz Saeimā 2020. gada 2. jūlijā apstiprinātajā NAP2027 iekļauto rīcības virziena "Stipras ģimenes paaudzēs" [101] uzdevumu un rīcības virziena "Sociālā iekļaušana" [121] uzdevumu.[11] Pārtikas atbalsta un pamata materiālās palīdzības saņemšana ļauj zemu ienākumu mājsaimniecībām uzlabot materiālo situāciju, atslogojot budžetu, un ietaupīt līdzekļus, ko novirzīt papildu pārtikas iegādei, citām pamatvajadzībām un bērnu ārpusskolas izglītības pasākumiem. Sniegtais atbalsts kopā ar dalību neformāli izglītojošajos un socializēšanās papildpasākumos sniedz iespēju cilvēkiem uzsākt risināt viņu sociāli ekonomiskās problēmas, kas ir pirmais solis viņu sociālās iekļaušanas procesā un priekšnoteikums cieņpilnai dzīvei.

1.3. Iepriekšējo gadu pieredze

(12) 2014.–2020. gada plānošanas periodā īstenotās EAFVP darbības programmas "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014. - 2020. gada plānošanas periodā" ietvaros veiktā strukturētā apsekojuma rezultāti liecina, ka:
- EAFVP pārtikas un pamata materiālās palīdzības atbalsts ir sasniedzis ģimenes, kuras ir trūcīgas vai nonākušas krīzes situācijā;
- EAFVP pārtikas un pamata materiālās palīdzības atbalsts ir atvieglojis vistrūcīgāko iedzīvotāju un mājsaimniecību budžeta slogu;
- EAFVP ietvaros organizēto papildpasākumu veidi un iesaiste tajos ir pamatā apmierinoša;
- Pārtikas un pamata materiālās palīdzības atbalsts sasniedzis augstu apmierinātības vērtējumu un atbilstību atbalsta saņēmēju vajadzībām;
- EAFVP atbalsta pieejamība ir nodrošināta;
- EAFVP darbības programmā izvēlētie atbalsta veidi un mērķa grupas ir pamatā atbilstošas situācijai.

1.4. Plānotie risinājumi, plānotā atbalsta pamatojums

(13) Programmas 2021. – 2027. gadam ietvaros paredz atbalstīt šādu materiālās nenodrošinātības veidu risināšanu:
- nenodrošinātība ar pārtiku;
- pamata materiālā nenodrošinātība.

Materiālās nenodrošinātības mazināšanas aktivitātes tiks apvienotas ar papildpasākumu sociālās atstumtības mazināšanai organizēšanu.

[11] https://www.pkc.gov.lv/lv/nap2027

(14) Atzīmējams, ka personām līdz ar pārtiku kā primāro pamatvajadzību vienlīdz svarīgs ir higiēnas vajadzību atbilstošs nodrošinājums. Personīgās higiēnas ievērošana ir aktuāla problēma tieši nabadzībai visvairāk pakļautajiem iedzīvotājiem, jo to ienākumi pamatā tiek tērēti pārtikas iegādei un ar mājokli saistītajiem komunālajiem maksājumiem, kā rezultātā personīgās higiēnas un saimniecības preču iegādei visbiežāk nepietiek līdzekļu. Personīgās higiēnas ievērošana veicina cilvēka veselības saglabāšanu un nostiprināšanu, un tai ir ne tikai individuāla, bet arī sociāla nozīme, jo tās neievērošana var būt par cēloni dažādām slimībām, kuras var izplatīties ģimenes un apkārtējo sabiedrības locekļu vidū. Īpaši tas ir svarīgi dažādu infekcijas slīmību plašas izpaltības situācijās, kā, piemēram, 2020. gadā COVID-19 infekcijas izplatības laikā.

(15) Lai gan Latvijā ģimenes ar bērniem nav skaitliski lielākā sociālā grupa atbalsta gala saņēmēju vidū, tām Programmas ietvaros tiek paredzēts papildu atbalsts (skat. informāciju 3. sadaļā). Vērā ir ņemts dažādos socioloģiskajos pētījumos iegūts secinājums, ka bērni, kas uzaug nabadzīgās mājsaimniecībās, arī vēlāk savā dzīvē visticamāk nespēj izkļūt no nabadzības slazda, kas rada riskus nabadzības atražošanai paaudzēs. Zemu ienākumu mājsaimniecību bērni nereti dzīvo neatbilstošos sadzīves apstākļos, kuros līdzekļu trūkuma dēļ nevar ievērot personīgo higiēnu, kā arī nevar iegādāties mācībām nepieciešamos materiālus.

(16) Pirmajos divos bērna dzīves gados ir vairākas neatliekamu izdevumu pozīcijas, kas ievērojami maina ģimenes finanšu plānošanu, īpaši gadījumos, kad ienākumi ir ierobežoti, proti, ģimene ir trūcīga vai nonākusi krīzes situācijā. Tā rezultātā ģimenē var pasliktināties zīdaiņu un mazo bērnu uzturs, kā arī trūkt higiēnas līdzekļu viņu kopšanai un aprūpei. Bērnu līdz 2 gadiem ēdināšanai ir raksturīga atšķirīga ēdienkarte un nepieciešama ēdienu atsevišķa pagatavošana, nekā pārējiem pieaugušajiem ģimenes locekļiem. Tāpat zīdaiņu un mazo bērnu apkopšanai ir nepieciešamas specifiskas higiēnas preces, piemēram, autiņbiksītes.

(17) Vecāku ierobežotie finansiālie līdzekļi var būt iemesls, kādēļ bērni nevēlas apmeklēt skolu, regulāri kavē vai pat pamet to. Mērķēts atbalsts individuālo mācību piederumu nodrošināšanai (piemēram, kancelejas piederumi, skolas soma, materiāli, kurus izmantojot mācību procesā skolēns rada priekšmetu vai produktu savām vajadzībām, u.c.) izglītojamiem ģimenēs ar zemiem ienākumiem var sniegt būtisku ieguldījumu bērna pašvērtējuma stiprināšanai viņa turpmākai socializācijai sabiedrībā.

(18) Jāatzīmē, ka krīzes situācijās citu sociālo grupu starpā visievainojamākās ir mājsaimniecības ar bērniem. Piemēram, 2020. gada pavasarī COVID-19 infekcijas uzliesmojuma laikā, kad valstī bija izsludināta pirmā ārkārtējā situācija, no krīzes situācijā nonākušām personām bērnu skaits par 10 % palielināja trūcīgu un maznodrošinātu ģimeņu bērnu kopskaitu (turpretī personas vecumā 65+ bija tikai 2 %). Tas liecina, ka pēc atbalsta krīzes situācijā vēršas vairāk ģimenes ar bērniem, kuru ienākumi ir atkarīgi no darba un atalgojuma pieejamības. Dīkstāve vai bezdarbs veido īslaicīgu krīzes situāciju, kurā jebkurš atbalsts ir ļoti būtisks.

(19) Vērā ņemama arī ģeopolitiskā situācijas attīstība, kuras ietekmē īsā laikā var tikt pieņemti normatīvie akti par atbalsta sniegšanu citām mērķa grupām. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 6. aprīļa regulu (ES) 2022/562., ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 223/2014 attiecībā uz kohēzijas rīcību bēgļu atbalstam Eiropā (CARE), EAFVP ietvaros var tikt risinātas migrācijas problēmas, ko izraisījusi Krievijas Federācijas militārā agresija. Saskaņā ar Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumu EAFVP atbalsts ir pieejams Ukrainas civiliedzīvotājiem, kuri izceļo no Ukrainas vai kuri nevar atgriezties Ukrainā Krievijas Federācijas izraisītā bruņotā konflikta dēļ šā bruņotā konflikta norises laikā. Šādas situācijas ietekmē strauji var tikt paplašināta Programmas mērķa grupa, mainīta tās struktūra pēc sociāli demogrāfiskām pazīmēm, izrietoši palielināts kopējā sniedzamā atbalsta apjoms un mainītas atbalsta veidu proporcijas. Tādēļ Programmas īstenošanā svarīgi paredzēt elastīgus nosacījumus iepirkumu līgumos noteiktā plānotā atbalsta komplektu apjoma palielināšanai vai citām izmaiņām.

(20) Programmai piešķirts kopējais finansējums 68 675 560 EUR, tajā skaitā 59 894 004 EUR ES līdzfinansējums (90 %) un 6 654 890 EUR valsts budžeta finansējums (10 %). Ņemot vērā, ka

valsts ieguldījums programmā nevar būt lielāks par 10 %, tiks nodrošināts papildu atbalsts tāda paša veida pasākumiem ārpus programmas no valsts budžeta (2 126 666 EUR).
Kopējā finansējuma ietvaros plānots nodrošināt atbalstu indikatīvi 47,2 tūkstošiem unikālo personu gadā, tajā skaitā:
- 27,2 tūkstošiem unikālo personu mājsaimniecībās, kurās ir pensionāri, cilvēki ar invaliditāti, pirmspensijas vecuma ilgstošie bezdarbnieki u.c.;
- 20 tūkstošiem unikālo personu mājsaimniecībās ar bērniem.

Kopējā pieejamā finansējuma ietvaros pārtikas atbalstam, t.sk. gatavām maltītēm, plānots novirzīt indikatīvi 75 %, bet pamata materiālajai palīdzībai, tostarp higiēnas un saimniecības precēm un mācību piederumiem – 25 %.

(21) Lai īstenotu Programmas mērķi LM sagatavos Programmas vidusposma pārskatu atbilstoši regulas 2021/1060 18. pantam, tai skaitā pamatojoties uz sociāli ekonomiskās situācijas analīzi, COVID-19 izraisītās krīzes ietekmes novērtējumu un problēmām, kas apzinātas 2024. gadā EK pieņemtajos ieteikumos Latvijai, kā arī pamatojumu papildus nepieciešamajam finansējumam 2026.–2027. gadā. Līdz 2025. gada 1. martam Ministru kabinetā tiks iesniegts informatīvais ziņojums "Par ESF+ programmas īstenošanas finansēšanu 2026.–2027. gadā".

1.5. Programmas īstenošanas pamatprincipi

(22) Programmas īstenošanā tiks ievēroti šādi principi: informācijas un vides pieejamība, dzimumu līdztiesība, vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana, nediskriminācija vecuma, dzimuma, rases, etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes un dzimumorientācijas dēļ. Pārtikas atbalsts un pamata materiālā palīdzība, kā arī papildpasākumi būs pieejami visiem cilvēkiem, kam vajadzīgs atbalsts, neatkarīgi no viņu dzīvesvietas, tostarp tiem, kas dzīvo lauku apvidos. Programmas īstenošanā un uzraudzībā tiks nodrošināta pārredzamības un pareizas finanšu pārvaldības principa ievērošana, kā arī nevajadzīgā administratīvā sloga samazināšana.

(23) Pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalīšanai tiks iepirktas tikai tādas preces, kas atbilst ES tiesību aktiem par patēriņa preču drošumu. Preču izvēlē tiks ņemti vērā klimata un vides aizsardzības aspekti, pārtikas atkritumu daudzuma samazināšanas princips, to atbilstība veselīga uztura nosacījumiem.

(24) Pārtikas un materiālās palīdzības preču klāsts pamatā ir izveidots 2014. – 2020. gada plānošanas periodā EAFVP darbības programmas īstenošanas ietvaros sadarbībā ar NVO un labdarības organizāciju pārstāvjiem, dietologiem, ekspertiem no ZM, VM un IZM. Optimālā produktu klāsta noteikšanā ievērota katra produkta uzturvērtība, tā atbilstība veselīgam uzturam un piemērotība izdalīšanai, produkta derīguma termiņa ilgums, apstāklis, ka to uzglabāšanai nav nepieciešams speciāls temperatūras režīms, kā arī iespējamais produktu pagatavošanas veids. Produktu klāsta noteikšanā un pilnveidē ņemti vērā ikgadēji EAFVP ieviešanas novērtēšanā noskaidrotie atbalsta gala saņēmēju viedokļi un ieteikumi, nodrošinot lielāku komplektā esošo produktu daudzveidību un uzturvielu sabalansētību. Vienlaikus atbalsta apjoms ir paredzēts ierobežotā apjomā, neveicinot atkarības no atbalsta veidošanos.

(25) Atbalsta komplektos iekļaujamo preču iepirkšanā tiks piemērots vides aizsardzības princips, preču iepirkumu nosacījumos iekļaujot prasības:
1) iepakojumam, kas atbilst videi draudzīgam iepakojumam vai iepakojumam, kura lielākā daļa ir otrreizēji pārstrādājama, vai iepakojumam, ko preču piegādātājs pieņem atkārtotai izmantošanai;
2) preču transportēšanai, kas ir videi draudzīga, lai piegādes laikā nodrošinātu samazinātu vides piesārņojumu ar autotransporta izplūdes gāzēm un veicinātu ceļa infrastruktūras slodzes samazināšanu u.c.

(26) Preču iepirkšanā priekšroku dodot:
1) pārtikas precēm, kas atbilst bioloģiskās lauksaimniecības vai nacionālās pārtikas kvalitātes shēmu prasībām;
2) higiēnas precēm un mācību piederumiem, kas ir videi draudzīgas u.c.

1.6. Programmas nosacījumu elastība

(27) Plānošanas periodā, pamatojoties uz atbalsta gala saņēmēju sociāli demogrāfiskā profila, t.sk. vecumstruktūras izmaiņām, nodarbošanās un sociālās piederības izmaiņām, atbalsta veidi un to apjoms var tikt pārskatīts.

(28) Mainoties sociāli ekonomiskajai, situācijai ir iespējamas izmaiņas atbalsta saņemšanas nosacījumos, saturā vai atbalsta sniegšanas organizācijā.

1.7. Papildināmība ar citām aktivitātēm

(29) ESF+ līdzfinansētā "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021. – 2027. gadam" izvirza atsevišķus SAM, kuru ietvaros paredzēts atbalsts trūcīgām un maznodrošinātām personām, kas vienlaikus var būt arī Programmas mērķa grupa, piemēram, 4.3.1. SAM "Veicināt sociāli atstumto kopienu, migrantu un nelabvēlīgā situācijā esošo grupu sociāli ekonomisko integrāciju, izmantojot integrētus pasākumus, tostarp mājokļu un sociālo pakalpojumu jomā", 4.3.3. SAM "Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu, ilgstošo bezdarbnieku un nelabvēlīgā situācijā esošu grupu, kā arī neaktīvo personu piekļuvi nodarbinātībai, veicināt pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku" un 4.3.6. SAM "Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrūcīgāko un bērnu, sociālo integrāciju".

(30) Papildus, Programmas mērķa grupas situāciju ietekmēs arī plānotais "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021. – 2027. gadam" atbalsts sociālo dienestu darba efektivitātes un darbinieku profesionalitātes paaugstināšanai, piemēram, izstrādājot sociālo darbinieku profesionālās kompetences pilnveides mācību programmu.

(31) Latvijas ANM plānā ir ietvertas vairākas reformas un investīcijas, kas veicina sociālo iekļaušanu un sniegs labumu Programmas mērķgrupai. Tas atbalsta administratīvās teritoriālās reformas īstenošanu, veselības aprūpes reformu, kā arī minimālo ienākumu reformu (ikgadējās indeksācijas ieviešana). ANM atbalstīs aktīvas darba tirgus politikas pasākumus un palīdzēs samazināt digitālo plaisu izglītībā, nodrošinot skolēniem IKT aprīkojumu tālmācībai. ANM plāns papildinās programmu ar ieguldījumiem ēku pieejamībā, ilgtermiņa aprūpē vecāka gadagājuma cilvēkiem. ANM atbalstīs arī slimnīcu infrastruktūru un jauna personāla atalgojuma modeļa izstrādi, papildinot vairāku fondu ieguldījumus pieejamā veselības aprūpē. Visi šie ieguldījumi galvenokārt ir paredzēti visneaizsargātākajām personām, kuras būs tiesīgas saņemt pārtikas atbalstu un pamata materiālo palīdzību Programmas ietvaros, atkarībā no ģimenes sastāva un īpašajām vajadzībām.

(32) Vadošā iestāde un sadarbības iestāde īstenos pasākumus Programmas plānošanas, īstenošanas un uzraudzības posmos, lai novērstu darbību dubultās finansēšanas risku. Demarkācija ar citām aktivitātēm tiks nodrošināta pēc atbalstāmām darbībām, un Programmas finansējums netiks piešķirts darbībām, ko atbalsta citas darbības programmas.

(33) Programmas vadībā un uzraudzībā iesaistīto institūciju uzdevums būs nodrošināt PO ar aktuālu informāciju par "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021. – 2027. gadam" līdzfinansētajiem projektiem, pasākumiem un pakalpojumiem, kas pieejami Programmas mērķa grupai, iespējami tuvu dzīvesvietai, lai PO informētu par šīm iespējām atbalsta gala saņēmējus.

1.8. Izaicinājumi administratīvajai kapacitātei, labai pārvaldībai un vienkāršošanai

(34) 27.02.2019. publicētajā ikgadējā ziņojumā par Latviju[12] iekļauti kohēzijas politikas efektīvas īstenošanas faktori, tostarp attiecībā uz administratīvās kapacitātes stiprināšanu, efektīviem pasākumiem interešu konflikta, krāpšanas un korupcijas novēršanai un problēmas risināšanai, vienkāršotām prasībām un īsākām procedūrām ES līdzekļu apguvē, uzlabotu publiskā iepirkuma sniegumu u.c.

[12] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-latvia_lv.pdf

(35) Viens no priekšnosacījumiem veiksmīgai Programmas uzsākšanai un īstenošanai ir kvalitatīvi izveidota institucionālā sistēma. 2021.–2027. gada plānošanas perioda Programmas institucionālā sistēma izveidota, balstoties uz efektīvu EAFVP 2014. – 2020. gada plānošanas perioda institucionālās sistēmas modeli. Šādai pēctecībai ir ievērojami ieguvumi – nav vajadzīgi būtiski pielāgojumi un var sākt darbu uz jau izveidotās vadības un kontroles sistēmas pamata, nav nepieciešami būtiski ieguldījumi administratīvās kapacitātes stiprināšanai, jo Programmas vadībā un uzraudzībā turpina strādāt administratīvais personāls ar iepriekšējā plānošanas periodā gūto bagātīgo pieredzi un zināšanām, kas papildinātas dažādās apmācībās un kursos, kā arī EK rīkotajos pasākumos, tostarp semināros un ekspertu grupās. Ņemot vērā iepriekš gūtās mācības, ir izveidojusies sapratne par nepieciešamiem elementiem vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai un vienkāršošanai, kā arī risku, tostarp interešu konflikta, krāpšanas un korupcijas riska, efektīvai pārvaldībai. Turklāt, pārņemot esošo vadības un kontroles sistēmu, tās akreditācija nav nepieciešama. Tādējādi tas rada iespēju uzsākt Programmas īstenošanu savlaicīgi un iespējami elastīgi. Informācija par paredzēto Programmas institucionālo sistēmu, tās priekšrocībām un izaicinājumiem ir detalizēti atspoguļota LM Informatīvajā ziņojumā "Par Eiropas Sociālā fonda Plus programmas materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.–2027. gada plānošanas periodā pārvaldību un īstenošanu Latvijā"[13].

(36) Vienlaikus Programmas plānošanā un īstenošanā tiks turpināta EAFVP darbības programmas 2014. -2020. gadā ietvaros izveidojusies sadarbība ar KDG, kuras sastāvā ir pilsoniskās sabiedrības, tajā skaitā atbalsta gala saņēmēju interešu pārstāvošo organizāciju, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvji.

1.9. Cita informācija

(37) Atzīmējams, ka papildus Programmas ietvaros plānotajam atbalstam zemu ienākumu mājsaimniecībām pieejams arī cits pārtikas atbalsts, ko PO saņem kā ziedojumus no dažādiem komersantiem, t.sk. lielveikaliem, zemnieku saimniecībām u.c. Pārtikas ziedojumu dalīšana vistrūcīgākajām personām vai to izmantošana maltīšu pagatavošanā zupas virtuvēs atkarīga no PO kapacitātes un ziedojumu pieejamības un to piesaistes iespējām. Tam nav noteiktas regularitātes un pārklājums visā Latvijas teritorijā. Programmas ietvaros izdevumi par ziedotās pārtikas preču transportēšanu, uzglabāšanu un izdali, kā arī ar to saistītiem informatīviem pasākumiem, netiek segti.

[13] apstiprināts MK 2020. gada 27. oktobra sēdē (prot. Nr. 65 31.§ 4.2. apakšpunkts)

1. tabula Politikas mērķis un specifiskais atbalsta mērķis

Politikas mērķis	Konkrēts mērķis	Pamatojums (kopsavilkums)
4. Sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru	MD13. Atbalsts vistrūcīgākajām personām saskaņā ar konkrēto mērķi, kas izklāstīts ESF+ regulas 4. panta 1. punkta "m" apakšpunktā (ESO.4.13)	Ņemot vērā esošos izaicinājumus valsts sociālās aizsardzības jomā, kā arī augstu ienākumu nevienlīdzību un sociālās atstumtības līmeni, ir būtiski turpināt pārtikas atbalsta un materiālās palīdzības aktivitātes zemu ienākumu mājsaimniecībām, īpaši tām, kuras nevar vai kurām ir apgrūtinātas iespējas mainīt savu situāciju. Programma sniegs būtisku ieguldījumu savstarpēji papildinošā atbalsta sistēmā, kurā valsts un pašvaldību sociālās drošības sistēmas pasākumi kopā ar pārtikas un pamata materiālo palīdzību nekavējoši un elastīgi nodrošina nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto vai krīzes situācijā esošu cilvēku pamatvajadzības un ievērojamai daļai palīdz virzīties uz sociālo spēju atjaunošanu vai piemērošanos noteiktajai situācijai, nodrošinot cilvēka cienīgu dzīves līmeni visos dzīves posmos.

2. Prioritātes

2.1. Prioritātes, izņemot tehnisko palīdzību

2.1.1. Prioritāte: 01.

Prioritāte, kas veltīta atbalstam vistrūcīgākajām personām saskaņā ar konkrēto mērķi, kas izklāstīts ESF+ regulas 4. panta 1. punkta "m" apakšpunktā (Atbalsts vistrūcīgākajām personām saskaņā ar konkrēto mērķi, kas izklāstīts ESF+ regulas 4. panta 1. punkta "m" apakšpunktā (ESO.4.13))

2.1.1.2. Konkrētais mērķis:

ESO4.13. Materiālās nenodrošinātības mazināšana

2.1.1.2.1. Fondu intervences:

Atbalsta veidi

(38) Programmas ietvaros zemu ienākumu mājsaimniecībām tiks nodrošināts atbalsts:
1) personām bez vecuma ierobežojuma – pārtikas komplekti un gatavās maltītes, kā arī higiēnas un saimniecības preču komplekti;
2) mājsaimniecībām ar bērniem līdz diviem gadiem – papildu pārtikas komplekti un higiēnas preces zīdaiņiem un maziem bērniem;
3) mājsaimniecībām ar skolas vecuma bērniem no pieciem līdz 16 gadiem – individuālie mācību piederumi.

(39) SIF organizēs preču iegādi jau nokomplektētos iepakojumos (turpmāk – atbalsta komplekti). Līgumā ar izvēlēto piegādātāju tiks paredzēta atbalsta komplektu nogādāšana uz PO uzglabāšanas vietām.

(40) PO nodrošinās atbalsta komplektu un gatavo maltīšu izdalīšanu visā Latvijā – indikatīvi 450 vietās. Piegādātājs nodrošinās atbalsta komplektu nogādāšanu līdz katrai no izdales vietām. Netiek izslēgti gadījumi, kad PO var organizēt atbalsta komplektu tālāku transportēšanu uz citām vietām. Atbalsta izdali PO var veikt šādos veidos:
1) izdales vietā – higiēnas prasībām atbilstošās telpās;
2) PO pati vai sadarbībā ar sociālo dienestu var atbalstu nogādāt atbalsta gala saņēmēju dzīvesvietā, ja personu nokļūšana izdales vietā ir apgrūtināta;
3) PO vai tās sadarbības organizācijas – zupas virtuves var nodrošināt iespējas ēšanai uz vietas vai maltītes līdzi ņemšanai.

(41) Vienlaikus tiks nodrošināta iespēja piedalīties papildpasākumos sociālās atstumtības mazināšanai. PO izvērtē mājsaimniecības vajadzības un piedāvā tai iespēju brīvprātīgi piedalīties informatīvajos, neformāli izglītojošajos un socializēšanas pasākumos, kā arī saņemt individuālās konsultācijas vai piedalīties atbalsta vai pašpalīdzības grupās. PO nodrošina, ka papildpasākumi mazina personu sociālo atstumtību, kā arī veicina personu patstāvību savu sociālo problēmu vai krīzes situācijas rezultātā radušos problēmu risināšanā ilgtermiņā. Balstoties uz 2014.-2020. gada programmešanas perioda pieredzi, ir paredzēts, ka papildpasākumos piedalīsies apmēram 10 % personu no kopējā gala atbalsta saņēmēju skaita.

(42) Papildpasākumi tiks organizeti visā valstī. Tie saturiski var atšķirties, ņemot vērā PO rīcībā esošos resursus, atbalsta saņēmēju vajadzības, reģionu īpatnības un lauku un pilsētu atšķirības. PO papildpasākumus īsteno pati vai slēdzot līgumu ar pakalpojumu sniedzēju.

Galvenās mērķgrupas

(43) Mērķa grupa ir personas zemu ienākumu mājsaimniecībās, īpaši tās, kuru locekļi nevar vai kuriem ir apgrūtinātas iespējas mainīt savu situāciju.

(44) Nosacījumi mājsaimniecības ienākumu sliekšņu noteikšanai tiks iekļauti MK noteikumos, pēc iespējas izmantojot jau darbojošos mehānismus, konsultējoties ar KDG.

(45) MK noteikumi ir sasaistē ar sociālās aizsardzības normatīvo regulējumu Latvijā. Tam mainoties, veicamas arī izmaiņas Programmas īstenošanas nosacījumos saistībā ar iespēju mērķa grupai izmantot savas sociālās tiesības saņemt atbalstu.

(46) Atbalsta gala saņēmēji ir mājsaimniecības, kurām pašvaldības sociālais dienests izsniedzis rakstisku izziņu par tās:

- atbilstību trūcīgas mājsaimniecības statusam;
- nonākšanu krīzes situacijā.

Zupas virtuvēs gatavo maltīšu saņemšanai iepriekš minēto izziņu uzrādīšana nav nepieciešama.

Valstu un reģionālo atbalsta shēmu atšifrējums

(47) Sociālās drošības sistēmu[14] Latvijā veido: sociālā apdrošināšana[15], valsts sociālie pabalsti[16] un pašvaldību sociālās palīdzības pabalsti un sociālie pakalpojumi[17]. Atbalsta sniegšana iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem ir skatāma kompleksi. Valsts un pašvaldību atbalsta mehānismi ir savstarpēji papildinoši un veido solidāru pieeju labklājības nodrošināšanai.

(48) Latvijā pēdējos gados tiesību aktos noteiktie ienākumu līmeņi, kas iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem dod iespējas pretendēt uz valsts un pašvaldības atbalstu, bija nemainīgi zemi un nesniedza iespēju izkļūt no nabadzības slazda un veidot finansiāli neatkarīgu dzīvi.

(49) 2021. gadā plašu diskusiju rezultātā uzsākta relatīvās metodes[18] izmantošana minimālo ienākumu sliekšņu noteikšanā, kura saistīta ar reālo sociālekonomisko situāciju valstī, ņemot vērā ienākumus dažādās sabiedrības grupās, nosakot minimālo ienākumu sliekšņus kā proporciju no ienākumu mediānas.

(50) Pieņemtajos "Grozījumos Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā" noteikts garantēto minimālo ienākumu, trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksnis[9] un katras pašvaldības tiesības pašvaldību saistošajos noteikumos noteikt maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu slieksni[19].

(51) Papildus šim atbalstam, arī nevalstiskās un reliģiskās organizācijas vistrūcīgākajām personām piedāvā pārtikas atbalstu un pamata materiālo palīdzību, kuras apjoms un izdales intensitāte atkarīga no organizāciju kapacitātes un ir atšķirīga reģionālā pārklājumā.

(52) Programmas ietvaros visā valsts teritorijā sniegtais atbalsts papildinās valsts, pašvaldību, nevalstisko un reliģisko organizāciju atbalstu vistrūcīgāko iedzīvotāju pamatvajadzību apmierināšanai.

Darbību atlases kritēriji

(53) Programmas mērķa sasniegšanu nodrošinās darbību veidi:

1) pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegāde (t.sk. transportēšana uz PO uzglabāšanas vietām). Darbībā ievēro normatīvos aktus publisko iepirkumu jomā. Katra darbība aptver 12 līdz 36 mēnešus;
2) pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču uzglabāšana un izdalīšana mērķa grupai, to apvienojot ar papildpasākumu īstenošanu. Katra darbība aptver 12 līdz 36 mēnešus;
3) TP darbības atbilstoši regulas 2021/1060 36. panta 1. punktā noteiktajam.

(54) Visiem darbību veidiem piemēro šādus kopējos kritērijus:

1) darbība atbilst regulas 2021/1060 36., 63. un 64. pantā, regulas 2021/1057 16., 21. un 22. pantā norādītajiem attiecināmības noteikumiem;
2) darbība atbilst Programmas atbalsta jomai;

[14] Likums "Par sociālo drošību".
[15] Likums "Par sociālo apdrošināšanu".
[16] Valsts sociālo pabalstu likums.
[17] Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums.
[18] Metode piedāvāta 2014. gadā MK atbalstītajā LM izstrādātajā koncepcijā "Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu"
[19] pašvaldību saistošajos noteikumos nosakāms maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu slieksnis, kas būtu augstāks nekā trūcīgas mājsaimniecības ienākumu slieksnis, bet nepārsniegtu 436 euro pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 305 euro pārējām personām mājsaimniecībā.

3) darbību atlasē ievēroti regulas 2021/1060 73. panta 1.-4. punktā un regulas 2021/1057 19. pantā noteiktie principi;
4) darbību īstenošanā piemēroti regulas 2021/1057 6. pantā noteiktie principi.

(55) Pirmā veida darbību atlasē piemēro šādu specifisko kritēriju: darbība nodrošina pārtikas vai pamata materiālās palīdzības piegādi uz izdales vietām visā Latvijas teritorijā.

(56) Specifiskie kritēriji, ko piemēro otrā veida darbību atlasei:
1) darbības īsteno atklātās atlases kārtībā atlasītās PO;
2) PO ir pietiekama kapacitāte otrā veida darbības nodrošināšanai.

(57) Specifiskais kritērijs, ko piemēro trešās darbības atlasei – darbība atbilst regulas 2021/1060 36. panta 1. punktā noteiktajam un Programmas vadībā un kontrolē iesaistīto iestāžu atbildībai.

(58) Sadarbības iestāde (SIF) nodrošina pirmās un otrās darbības atlasi:
1) slēdzot vienošanos ar Programmas atbalstītās darbības "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības iegāde" publiskā iepirkuma nodrošinātāju – SIF, paredzot, tostarp, publiskā iepirkuma dokumentācijas izstrādes, iepirkuma norises un iepirkuma līguma noslēgšanas vai grozīšanas nosacījumu dokumentēšanas, kā arī līgumsaistību izpildes uzraudzības nodrošināšanu. SIF nodrošina, ka funkcijas, ko tas pilda kā sadarbības iestāde, ir nodalītas no funkcijām, ko tas pilda kā iepirkuma nodrošinātājs (funkcijas nodrošinās divas atsevišķas SIF struktūrvienības);
2) veicot PO atlasi, izsludina atklātu iesniegumu konkursu.

(59) PO atlasē ņem vērā šajā sadaļā norādītos atbilstības un kvalitātes vērtēšanas kritērijus.
Atbilstības kritēriji:
1) PO ir viens no šādiem statusiem:
   i. organizācija ir reģistrēta atbilstoši biedrību un nodibinājumu vai reliģisko organizāciju statusu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, un tās darbības veids iepriekšējos 12 mēnešus no iesnieguma iesniegšanas brīža ir bijis labdarība vai sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšana;
   ii. pašvaldība vai tās iestāde;
2) PO ir administratīva, finansiāla un darbības spēja, lai nodrošinātu:
   i. pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču drošu uzglabāšanu un izdalīšanu personām, kas ir tiesīgas attiecīgo atbalstu saņemt;
   ii. papildpasākumus;
   iii. ar darbību īstenošanu saistīto informācijas un publicitātes, uzraudzības un novērtēšanas prasību ievērošanu.

(60) PO kvalitātes vērtēšanas kritēriji:
1) pieredzes ilgums labdarībā un sociālās labklājības celšanā sociāli mazaizsargāto personu grupām;
2) pieredzes ilgums publiskā finansējuma (ES, valsts vai pašvaldību) apsaimniekošanā;
3) tieša vai netieša pieredze iesniegumā plānoto papildpasākumu īstenošanā;
4) teritoriālais pārklājums.

(61) Lai nodrošinātu atbalsta sniegšanas nepārtrauktību pārejas periodā no 2014. – 2020. gada plānošanas perioda uz 2021. – 2027. gada plānošanas periodu, Programmas īstenošanas sākumā pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdali mērķa grupai un papildpasākumus turpina nodrošināt PO, ar kurām noslēgti līgumi/vienošanās EAFVP darbības programmas ietvaros pēdējās veiktās atlases rezultātā. Pirms šo līgumu/vienošanos beigu termiņu datuma iestāšanās tiks veikta PO atlase turpmākai pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdalei vistrūcīgākajām personām.

2.1.1.2.2. Rādītāji

2. tabula. Iznākuma rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	Fonds	Reģiona kategorija	ID	Rādītājs	Mērvienība
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCO01	Izdalītās pārtikas un preču kopējā vērtība	euro
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCO02	Pārtikas atbalsta kopējā vērtība	euro
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCO05	Izdalīto preču kopējā vērtība	euro
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCO06	Bērniem paredzēto preču kopējā vērtība naudas izteiksmē	euro
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCO09	Kopējais izdalītā pārtikas atbalsta daudzums	tonnas
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCO11	ESF+ ieguldījuma daļa no izdalītās pārtikas kopējā apjoma	procentuālais daudzums

3. tabula. Rezultātu rādītāji

Prioritāte	Konkrētais mērķis	Fonds	Reģiona kategorija	ID	Rādītājs	Mēr-vienība	Atsauces vērtība	Atsauces gads	Datu avots	Komentāri
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR01	**To galīgo saņēmēju skaits, kuri saņem pārtikas atbalstu**	cilvēku skaits	71 791	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR02	– Par 18 gadiem jaunāku bērnu skaits	cilvēku skaits	15 709	2021	valsts statistika	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR03	– Jauniešu skaits vecumā no 18 līdz 29 gadiem	cilvēku skaits	0	2022	dati līdz šim netika uzkrāt	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR04	– Sieviešu skaits	cilvēku skaits	38 746	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.- 2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR05	– 65 gadus vecu un vecāku galīgo saņēmēju skaits	cilvēku skaits	13 405	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR06	– Galīgo saņēmēju ar invaliditāti skaits	cilvēku skaits	10 202	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR07	– Trešo valstu valstspiederīgo skaits	cilvēku skaits	27 000	2022	Pašvaldību statistika. UA civiliedzīvotāju skaits 2022.gada 1.pusgadā	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR08	– Atbalsta saņēmēju ar ārvalstu izcelsmi vai pie minoritātēm piederošu atbalsta saņēmēju skaits	cilvēku skaits	1 003	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR09	– Tādu galīgo saņēmēju skaits, kuri ir bezpajumtnieki, vai tādu galīgo saņēmēju skaits, kurus skar atstumtība mājokļa ziņā	cilvēku skaits	683	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	

01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR10	**To galīgo saņēmēju skaits, kuri saņem materiālo atbalstu**	cilvēku skaits	71 073	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR11	– Par 18 gadiem jaunāku bērnu skaits	cilvēku skaits	15 709	2021	valsts statistika	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR12	– Jauniešu skaits vecumā no 18 līdz 29 gadiem	cilvēku skaits	0	2022	dati līdz šim netika uzkrāt	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR13	– Sieviešu skaits	cilvēku skaits	38 358	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR14	– 65 gadus vecu un vecāku galīgo saņēmēju skaits	cilvēku skaits	13 271	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR15	– Galīgo saņēmēju ar invaliditāti skaits	cilvēku skaits	10 100	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR16	– Trešo valstu valstspiederīgo skaits	cilvēku skaits	27 000	2022	Pašvaldību statistika. UA civiliedzīvotāju skaits 2022.gada 1.pusgadā	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR17	– Atbalsta saņēmēju ar ārvalstu izcelsmi vai pie minoritātēm piederošu atbalsta saņēmēju skaits	cilvēku skaits	993	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	
01	ESO4.13	ESF+	Mazāk attīstītie	EMCR18	– Tādu galīgo saņēmēju skaits, kuri ir bezpajumtnieki, vai tādu galīgo saņēmēju skaits, kurus skar atstumtība mājokļa ziņā	cilvēku skaits	676	2014-2020	Gada ziņojums par EAFVP DP īstenošanu 2014.-2020.g.	

3. Finansēšanas plāns

3.1. Kopējās finanšu apropriācijas pa fondiem un valsts līdzfinansējums

4. tabula. Finanšu apropriācijas pa gadiem

Fonds	Reģiona kategorija	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Kopā
							Finanšu apropriācija bez elastīguma summas	Elastīguma summa	Finanšu apropriācija bez elastīguma summas	Elastīguma summa	
ESF+	Mazāk attīstīts	0,00	5 295 131	5 467 761	5 657 904	5 852 268	9 352 731	9 352 731	9 457 739	9 457 739	**59 894 004**
Kopā		**0,00**	**5 295 131**	**5 467 761**	**5 657 904**	**5 852 268**	9 352 731	9 352 731	9 457 739	9 457 739	**59 894 004**

5. tabula. Kopējais finanšu piešķīrums pa fondiem un valsts ieguldījums

Politikas /TPF konkrētais mērķis numurs vai tehniskā palīdzība	Prioritāte	Savienības atbalsta (kopējās attiecināmās izmaksas vai publiskais ieguldījums) aprēķina bāze	Fonds	Reģiona kategorija	Savienības ieguldījums	Savienības ieguldījums sadalījums				Valsts ieguldījums	Valsts ieguldījuma indikatīvs sadalījums		Kopā	Līdzfinansējuma likme
						Savienības ieguldījums		Elastīguma summa			publisks	privāts		
						bez tehniskās palīdzības, ievērojot 36. panta 5. punktu	tehniskā palīdzība, ievērojot 36. panta 5. punktu	bez tehniskās palīdzības, ievērojot 36. panta 5. punktu	tehniskā palīdzība, ievērojot 36. panta 5. punktu					
					(a)= (b)+(c)+(i)+(j)	(b)	(c)	(i)	(j)	(d)=(e)+(f)	(e)	(f)	(g)=(a)+(d)	(h)= (a)/(g)
4.	01	Kopā	ESF+	Mazāk attīstīts	**59 894 004**	39 127 177	1 956 357	17 914 734	895 736	6 654 890	6 654 890	0,00	**66 548 894**	90 %

4. Veicinošie nosacījumi

6. tabula. Veicinošie nosacījumi

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
1.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr. 1 – **Efektīvi publiskā iepirkuma tirgus uzraudzības mehānismi**	ESF+	ESF+ regulas 4. panta 1. punkta "m" apakšpunkts	**Jā**	Ir ieviesti uzraudzības mehānismi, kas aptver visus publiskos līgumus un to iepirkumus fondu ietvaros saskaņā ar Savienības tiesību aktiem publiskā iepirkuma jomā. Minētā prasība ietver: 1. kārtību, kas nodrošina efektīvu un uzticamu datu apkopošanu attiecībā uz publiskā iepirkuma, kas pārsniedz Savienības robežvērtības, procedūrām, saskaņā ar ziņošanas pienākumiem, kas noteikti Direktīvas 2014/24/ES 83. un 84. pantā un Direktīvas 2014/25/ES 99. un 100. pantā	**Jā**	1) PIL (01.03.2017.); 2) MK 28.02.2017. noteikumi Nr. 107 "Iepirkumu procedūru un metu konkursu norises kārtība"; 3) MK 24.10.2023. noteikumi Nr. 605 "Iepirkuma un koncesijas procedūras paziņojumu noteikumi"; 4) MK 28.02.2017. noteikumi Nr. 102 "Noteikumi par oficiālās statistikas veidlapu paraugiem iepirkumu jomā un veidlapu iesniegšanas un aizpildīšanas kārtību".	Publisko iepirkumu uzraudzību īsteno IUB atbilstoši PIL VIII, IX un XIV nodaļā noteiktajai kompetencei un uzraudzības mehānismiem, nodrošinot: - iepirkumu uzraudzību kopumā (administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana pēc IUB iniciatīvas vai informācijas saņemšanas); - atsevišķu iepirkumu uzraudzību (iesniegumu izskatīšana par iepirkuma procedūru pārkāpumiem). IUB apkopo statistiku par iepirkumiem. PIL 34. pants un MK noteikumi Nr. 605 regulē publisko iepirkumu paziņojumus, to publicēšanu, saturu. Paziņojumi ir publiski pieejami IUB tīmekļvietnē, tajos ietvertā informācija izmantojama IUB funkciju veikšanai, statistikas apkopošanai. PIL 40. panta otrā daļa un MK noteikumi Nr. 107 paredz pēc līguma piešķiršanas EIS publicēt noteikta satura iepirkuma procedūras ziņojumu. PIL 77. pants un MK noteikumi Nr. 102 paredz iesniegt IUB noteikta satura statistikas pārskatus.

Nr. p.k.	Ieguldījumu prieksnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
2.					2. kārtību, kas nodrošina, ka dati aptver vismaz šādus elementus: a) konkurences kvalitāte un intensitāte: konkursa uzvarētāju un sākotnējo pretendentu nosaukumi, sākotnējo pretendentu skaits un līgumā noteiktā vērtība; b) informācija par galīgo cenu pēc pabeigšanas un par MVU kā tiešo pretendentu dalību, ja valstu sistēmas nodrošina šādu informāciju.	**Jā**	1) MK 24.10.2023. noteikumi Nr. 605 "Iepirkuma un koncesijas procedūras paziņojumu noteikumi", 2) MK 28.02.2017. noteikumi Nr. 107 "Iepirkumu procedūru un metu konkursu norises kārtība".	MK noteikumi Nr. 107 noteic iepirkuma procedūras ziņojuma saturā iekļaut informāciju par pretendentu vai pretendentiem, kuriem ir piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, un informāciju par piegādātājiem, kuri ir iesnieguši piedāvājumus un to piedāvātās cenas. MK noteikumu Nr. 605 2. pielikumā "Standarta veidlapu un paziņojumu lauki" ir iestrādāti paziņojumu lauki, kuros jānorāda informācija par uzvarējušo pretendentu, līgumcenu, kā arī informācija par iesniegto piedāvājumu skaitu.
3.					3. kārtību, kas nodrošina datu uzraudzību un analīzi, ko veic kompetentās valsts iestādes saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 83. panta 2. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 99. panta 2. punktu	**Jā**	1) PIL (01.03.2017.); 2) MK 24.10.2023. noteikumi Nr. 605 "Iepirkuma un koncesijas procedūras paziņojumu noteikumi"; 3) MK 28.02.2017. noteikumi Nr. 102 "Noteikumi par oficiālās statistikas veidlapu paraugiem iepirkumu jomā un veidlapu iesniegšanas un aizpildīšanas kārtību".	Skat. tabulas 1.punktā minēto par uzraudzības mehānismiem, ko atbilstoši PIL VIII, IX un XIV nodaļā noteiktajai kompetencei īsteno IUB. IUB apkopo informāciju no pasūtītāju publicētiem iepirkumu paziņojumiem, atbilstoši MK noteikumi Nr. 102 pasūtītāju sniegtajiem publisko iepirkumu gada pārskatiem, ceturkšņa pārskatiem par noslēgtajiem pārtikas produktu piegādes līgumiem, IUB struktūrvienību sniegto informāciju par iepirkumu uzraudzību, iegūstot informāciju par iepirkumiem un koncesijām valstī, iesniegumiem par iepirkuma procedūru pārkāpumiem, izpildītiem depozīta maksājumiem un iepirkumu darbību pārkāpumiem piemērotajiem administratīvajiem sodiem saskaņā ar Latvijas Republikas teritorijā izdotajiem publisko iepirkumu jomas normatīvajiem aktiem.

Nr. p.k.	Ieguldījumu prieksnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								Šī IUB apkopotā informācija kopsavilkuma veidā tiek izmantota arī pārraudzības ziņojuma, kas sniedzams Eiropas Komisijai, sagatavošanai un citu funkciju veikšanai pēc nepieciešamības.
4.					4. kārtību, kas analīzes rezultātus dara pieejamus sabiedrībai saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 83. panta 3. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 99. panta 3. punktu.	**Jā**	1) PIL (01.03.2017.); 2) MK 24.10.2023. noteikumi Nr. 605 "Iepirkuma un koncesijas procedūras paziņojumu noteikumi"; 3) MK 28.02.2017. noteikumi Nr. 102 "Noteikumi par oficiālās statistikas veidlapu paraugiem iepirkumu jomā un veidlapu iesniegšanas un aizpildīšanas kārtību".	IUB tīmekļvietnē publiski pieejami ir "Atvērtie dati" (https://www.iub.gov.lv/lv/atvertie-dati), kuru avots ir pasūtītāju publicētie iepirkumu paziņojumi, atbilstoši MK noteikumi Nr. 102 pasūtītāju sniegtie publisko iepirkumu gada pārskati, ceturkšņa pārskati par noslēgtajiem pārtikas produktu piegādes līgumiem, IUB struktūrvienību apkopotā informācija par iepirkumu uzraudzību. Dati satur informāciju par iepirkumiem un koncesijām valstī, iesniegumiem par iepirkuma procedūru pārkāpumiem, izpildītiem depozīta maksājumiem un iepirkumu darbību pārkāpumiem piemērotajiem administratīvajiem sodiem saskaņā ar Latvijas Republikas teritorijā izdotajiem publisko iepirkumu jomas normatīvajiem aktiem.
5.					5. kārtību, kas nodrošina, ka visa informācija, kas liecina par iespējamu manipulēšanu ar cenu piedāvājumu, tiek paziņota kompetentajām valsts iestādēm saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 83. panta 2. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 99. panta 2. punktu.	**Jā**	1) PIL (01.03.2017.); 2) Konkurences likums (01.01.2002.); 3) Trauksmes celšanas likums (01.05.2019.).	No Konkurences likuma 6. panta izriet vispārīgas tiesības jebkuram subjektam (tostarp arī, piemēram, IUB nepieciešamības gadījumā) vērsties Konkurences padomē par konkurences tiesību pārkāpumiem. Tāpat gan IUB, gan Konkurences padomes tīmekļvietnēs ir publicēti norādījumi, kā atpazīt aizliegtās vienošanās un kā pasūtītājiem rīkoties un kā ziņot aizdomu gadījumā par iespējamu konkurences tiesību pārkāpumu. Pieejami šeit: 1) https://www.iub.gov.lv/lv/konkurences-tiesibas;

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								2) https://www.kp.gov.lv/lv/iepirkumu-rikotajiem. Trauksmes celšanas likuma 3. panta pirmās daļas 13. un 15. punkts paredz trauksmes cēlēja tiesības celt trauksmi par pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā un par konkurences tiesību pārkāpumiem.
6.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr. 2 - **Instrumenti un spējas valsts atbalsta noteikumu efektīvai piemērošanai**	ESF+	ESF+ regulas 4. panta 1. punkta "m" apakšpunkts	**N/A**	Vadošajām iestādēm ir instrumenti un spējas, lai pārliecinātos par valsts atbalsta noteikumu ievērošanu: 1. attiecībā uz uzņēmumiem, kuri nonākuši grūtībās un pret kuriem piemēro atgūšanas prasības.	**N/A**	Programmas ietvaros netiks piemēroti valsts atbalsta noteikumi.	
7.					2. izmantojot piekļuvi ekspertu konsultācijām un norādēm valsts atbalsta jautājumos, ko nodrošina vietējā vai valsts līmeņa eksperti valsts atbalsta jautājumos.	**N/A**	–	
8.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr. 3 - **Pamattiesību hartas efektīva piemērošana un īstenošana**	ESF+	ESF+ regulas 4. panta 1. punkta "m" apakšpunkts	**Jā**	Ir ieviesti efektīvi mehānismi, kas nodrošina atbilstību Eiropas Savienības Pamattiesību hartai ("Harta") un kas ietver: 1. kārtību, kas nodrošina no fondiem atbalstīto programmu un to īstenošanas atbilstību attiecīgajiem Hartas noteikumiem;	**Jā**	1. kritērija izpilde: a) Eiropas Sociālā fonda Plus programmas materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.–2027. gada plānošanas perioda vadības likums; b) Eiropas Sociālā fonda Plus programmas materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.-	Atbilstoši PL noteiktajam HP VINP ES fondu ietvaros koordinē LM un TM. LM kā Programmas VI un kā par HP koordināciju atbildīgā institūcija tās saturu veidoja atbilstoši Hartas noteikumiem. Programmas atbilstība Hartai pārbaudīta ar Vadlīniju HP VINP 2021-2027 kontroljautājumiem. Programmā noteiktās atbalstāmās darbības tiešā veidā vērstas uz HP VINP mērķu sasniegšanu. Tās normatīvajā regulējumā iekļauti nosacījumi un darbību atlases kritēriji, ievērojot Hartas noteikumus un atbilstību HP VINP. Programmas īstenošanas posmā:

Nr. p.k.	Ieguldījumu prieksnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
							2027. gadam īstenošanas noteikumi; c) Eiropas Sociālā fonda plus programmas materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.-2027. gadam īstenošanas uzraudzības noteikumi; d) Sabiedrības integrācijas fonda likums; e) Iesniegumu likums; f) Tiesībsarga likums; g) Trauksmes celšanas likums; h) Vadlīnijas horizontālā principa "Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana" īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)" (Vadlīnijas HP VINP 2021-2027).	1) tiks organizētas konsultācijas, metodisks atbalsts un informatīvi pasākumi iesaistītajiem; 2) PO atlasē un pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču iepirkumos tiks piemēroti noteiktie kritēriji, tostarp specifiskie atlases HP kritēriji; 3) programmas SI un VI veiks uzraudzību par īstenošanas nosacījumu ievērošanu un, konstatējot atkāpes, piemēros finanšu korekcijas vai atkāpsies no līguma/ vienošanās īstenošanas. Jebkuram ir tiesības ar iesniegumu nepastarpināti vērsties kompetentajās institūcijās par ar līguma izpildi saistītu vienlīdzīgu iespēju nosacījumu neievērošanu, t.sk. pie tiesībsarga.
9.					2. kārtību, kādā uzraudzības komitejai ziņo par to darbību neatbilstību Hartai, kuras atbalsta no fondiem, un par sūdzībām attiecībā uz Hartu, kas iesniegtas saskaņā ar 69. panta 7. punktā noteikto kārtību	Jā	2. kritērija izpilde: a) Eiropas Sociālā fonda Plus programmas materiālās nenodrošinātības mazināšanai 2021.-2027. gadam īstenošanas uzraudzības noteikumi; b) Iesniegumu likums; c) Vadlīnijas HP VINP 2021-2027.	– Programmai nav noteikta prasība attiecībā uz uzraudzības komiteju (regulas 2021/1060 38. panta 5. punkts); – Kārtība, kādā ziņo par programmas ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, ir noteikta Programmas īstenošanas uzraudzības noteikumos (tiesību akts ir starpinstitūciju saskaņošanas procesā, 22-TA-1801); – Sūdzību attiecībā uz Hartu, kas var tikt iesniegtas saskaņā ar regulas 2021/1060 69. panta 7. punktā noteikto kārtību izskatīšanai tiks izmantota līdz šim piemērota Kārtība, kādā Labklājības

Nr. p.k.	Ieguldījumu priekšnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								ministrija izskata un pieņem lēmumus par iesniegumiem par Darbības programmas pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā atbalstāmo darbību īstenošanu; – Programmas ietvaros metodoloģiskam atbalstam tiks piemērotas LM izstrādātās Vadlīnijas HP VIPN 2021-2027 un LM speciālistu – attiecīgās jomas profesionāļu ekspertīze.
10.	Horizontālais ieguldījumu priekšnosacījums Nr. 4 - **ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (UNCRPD) īstenošana un piemērošana atbilstoši Padomes Lēmumam 2010/48/EK**	ESF+	ESF+ regulas 4. panta 1. punkta "m" apakšpunkts	**Jā**	Ir ieviests valsts regulējums UNCRPD īstenošanas nodrošināšanai, tostarp: 1. mērķi ar izmērāmiem starpposma mērķiem; datu vākšanas un uzraudzības mehānismi;	**Jā**	1. kritērija izpilde: 1) Plāns personu ar invaliditāti iespēju veicināšanai 2021.-2023. gadam (MK 17.08.2021. rīk. Nr. 577); 2) Invaliditātes informatīvās sistēmas noteikumi (MK 06.12.2022. not. Nr. 759); 3) Plāns personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2024.-2027. gadam (MK 21.05.2024. rīk. Nr. 396).	Plāns personu ar invaliditāti iespēju veicināšanai 2024-2027 izstrādāts, pamatojoties uz SADTPP, UNCRPD, izvirza rezultatīvos rādītājus un turpinās pasākumu īstenošanu, kas tika uzsākti Plāna 2021-2023 ietvaros, saglabājot piecus savstarpēji papildinošus rīcības virzienus – invaliditātes noteikšanas sistēmas pilnveidošana, atbalsta pakalpojumu attīstība, nodarbinātības veicināšana, piekļūstamības veicināšana un sabiedrības izpratnes veicināšana. Plāna rādītāji: 1)pilngadīgo personu ar invaliditāti īpatsvars, kurām invaliditāte noteikta pēc funkcionēšanas spēju izvērtējuma, % no kopējā personu ar invaliditāti skaita – 2027. gadā 35%; 2) Personu ar invaliditāti (20-64 g.v.) nodarbinātības rādītājs: 2027. gads – 50%; 3) Izdevumi ar invaliditāti saistītiem izdevumiem (% no IKP pēc ESSPROS metodoloģijas) – 2027. gadā virs 1,6%. Invaliditātes informatīvā sistēma nodrošina personu uzskaiti (sociālās drošības sistēmas maksājumu, palīdzības un atvieglojumu piešķiršanai, invaliditātes riska un seku

Nr. p.k.	Ieguldījumu prieksnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
								mazināšanai), kā arī veido statistiku, lai plānotu, izstrādātu un novērtētu valsts politiku invaliditātes jomā.
11.					2. kārtība, kas nodrošina, ka pieejamības politika, tiesību akti un standarti ir pienācīgi atspoguļoti programmu sagatavošanā un īstenošanā.	**Jā**	2. kritērija izpilde: 1) Plāns personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2021.-2023. gadam (MK 17.08.2021. rīk. Nr. 577); 2) Invaliditātes informatīvās sistēmas noteikumi (MK 06.12.2022. not. Nr. 759); 3) Vadlīnijas HP VINP 2021-2027; 4) Programmas vadības un kontroles sistēma; 5) Plāns personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju veicināšanai 2024.-2027. gadam (MK 21.05.2024. rīk. Nr. 396).	1) un 2) skat. informāciju augstāk. 3) Pieejamības princips tiks ievērots Programmas darbībās, nodrošinot, ka: – darbību īstenošanas vieta ir pieejama personām ratiņkrēslā, ar pārvietošanās grūtībām, ar redzes un dzirdes traucējumiem, nodrošinot uzbrauktuves, atbalsta rokturus, marķējumus, skaidri salasāmas norādes par pakalpojuma saņemšanas kārtību, vietu un laikiem, atbalsta personu pakalpojuma saņemšanas palīdzībai; – darbību īstenošanas vietā izvietota informācija viegli saredzamā augstumā personai ratiņkrēslā; – darbību īstenošanas vietā izvietota skaidri redzamas norādes un apzīmējumus par avārijas izejām, WC un citām svarīgām telpām/durvīm/vietām; – atbalsta izdalē nodrošināta iespēja komplektu saņemšanai un nogādāšanai personas dzīvesvietā citām pārstāvētām/ uzticības personām. Programmas SI un VI veiks uzraudzību par pieejamības principa ievērošanu darbībās visos posmos. Programmas VKS ietvaros tiks saglabātas un pilnveidotas attiecīgās iekšējās kontroles procedūras, t.sk. pārbaudes lapas PO atlasē vērtēšanas procesam, administratīvo pārbaužu un pārbaužu darbību īstenošanas vietās veikšanai.
12.					3. kārtība, kādā uzraudzības komitejai ziņo par to darbību neatbilstību UNCRPD, kuras atbalsta	**Jā**	1) Iesniegumu likums; 2) Saskaņā ar 17.02.2010. likumu "Par	– Programmai nav noteikta prasība attiecībā uz uzraudzības komiteju (regulas 2021/1060 38. panta 5. punkts);

Nr. p.k.	Ieguldījumu prieksnosacījums	Fonds	Konkrētais mērķis	Nosac. izpilde (Jā/Nē)	Kritēriji	Kritēriju izpilde (Jā/Nē)	Atsauce uz attiecīgajiem dokumentiem	Pamatojums
					no fondiem, un par sūdzībām attiecībā uz UNCRPD, kas iesniegtas saskaņā ar 69. panta 7. punktā noteikto kārtību.		Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām" konvencijas ieviešanu koordinē LM, bet tās īstenošanu pārrauga Tiesībsarga birojs, tostarp izskata sūdzības par ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām pārkāpumiem; 3) Vadlīnijas horizontālā principa "Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana" īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)".	– Kārtība, kādā ziņo par programmas ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, ir noteikta Programmas īstenošanas uzraudzības noteikumos (tiesību akts ir starpinstitūciju saskaņošanas procesā, 22-TA-1801); – Sūdzību attiecībā uz UNCRPD, kas var tikt iesniegtas saskaņā ar regulas 2021/1060 69. panta 7. punktā noteikto kārtību izskatīšanai tiks izmantota līdz šim piemērota Kārtība, kādā Labklājības ministrija izskata un pieņem lēmumus par iesniegumiem par Darbības programmas pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām 2014.-2020. gada plānošanas periodā atbalstāmo darbību īstenošanu; – Programmas ietvaros metodoloģiskam atbalstam tiks piemērotas LM izstrādātās Vadlīnijas HP VIPN 2021-2027 un LM speciālistu – attiecīgās jomas profesionāļu ekspertīze.

5. Programmā iesaistītās iestādes

7. tabula. Programmā iesaistītās iestādes

Programmā iesaistītās iestādes	Iestādes nosaukums	Kontaktpersonas vārds, uzvārds	Amats	E-pasts
Vadošā iestāde	LR Labklājības ministrija	Aurika Stratane	Vadošās iestādes vadītāja	Aurika.Stratane@lm.gov.lv
Revīzijas iestāde	LR Finanšu ministrija	Nata Lasmane	ES fondu revīzijas departamenta direktore	nata.lasmane@fm.gov.lv
Sadarbības iestāde	Sabiedrības integrācijas fonds	Alda Sebre	Sadarbības iestādes vadītāja	alda.sebre@sif.gov.lv
Struktūra, kas saņem maksājumus no Komisijas	Valsts kase	Kaspars Āboliņš	Valsts kases pārvaldnieks	kaspars.abolins@kase.gov.lv

6. Partnerība

(62) Programmas 2021. – 2027. gada plānošanas procesā turpināta partnerība ar pilsoniskās sabiedrības, tajā skaitā atbalsta gala saņēmēju interešu pārstāvošo organizāciju, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvjiem, kuri darbojās EAFVP KDG 2014. – 2020. gada plānošanas periodā. Par sadarbības turpināšanu Programmas īstenošanā 2021.–2027. gada plānošanas periodā ar KDG dalībniekiem panākta konceptuālā vienošanās. KDG dalībnieki sniedza atzinumu par izstrādāto Programmas projektu un tie pamatā atbalsta Programmā iekļaujamos pasākumus un atbalsta sniegšanas nosacījumus zemu ienākumu mājsaimniecībām. KDG turpina piedalīties Programmas plānošanas posmos, ieskaitot nacionālā normatīvā regulējuma izstrādes procesā, sniedzot atzinumus.

(63) Saskaņā ar regulas 2021/1060 38. panta 5. punkta nosacījumiem UK izveide Programmai nav nepieciešama. To aizstāj regulas 2021/1060 41. panta 1. punktā noteiktā ikgadējā snieguma izvērtēšanas sanāksme, kurā, balstoties uz esošās KDG dalībnieku un PO pieredzi un ekspertīzi tiks nodrošināta 2021. - 2027. gada plānošanas perioda Programmas īstenošanas progresa uzraudzība un izvērtēšana. Vienlaikus KDG tiks informēta par regulas 2021/1060 44. panta 1. pantā minētā programmas izvērtējuma rezultātiem, aicinot arī to iespējami plaši izplatīt sabiedrībā.

(64) KDG un visa pārējā sabiedrība tiks iesaistīta Programmas un ar tās vadību, īstenošanu un uzraudzību saistītā normatīvā regulējuma un to grozījumu izstrādes procesā. To paredzēts nodrošināt sabiedrības līdzdalības procesa ietvaros, lai jebkurš pieņemtais lēmums būtu atbilstošs sabiedrības vajadzībām, izskaidrots un saprotams tiem, uz kuriem tas attieksies. Sabiedrības līdzdalības procesā katram sabiedrības pārstāvim tiks nodrošināta atgriezeniskā saikne par savu priekšlikumu, norādot informāciju par to, vai tas ir ņemts vērā, vai argumentāciju tā noraidīšanas gadījumā. Šī procesa norise paredzēta izveidotajā vienotajā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālā (TAP) – https://tapportals.mk.gov.lv/.

(65) KDG locekļi iesaistāmi EK organizētajos pasākumos labās prakses pārņemšanai un tās piemērošanai un popularizēšanai Latvijā, kā arī sava darba pieredzes nodošanai citiem iesaistītajiem.

(66) Nepieciešamības gadījumā Programmas īstenošanas posmā KDG sastāvs var tikt paplašināts vai tikt piesaistīti nozaru ministrijas eksperti viedokļa par atbalsta veidu maiņu vai papildināšanu sniegšanai.

(67) Programmas vadošās iestādes pārstāvis piedalīsies citu programmu uzraudzības komitejās un sadarbības forumos, tādējādi nodrošinot partnerību.

7. Komunikācija un redzamība

(68) Paredzēts, ka FM nodrošinās stratēģisku un koordinētu KP fondu komunikāciju Latvijas un ES ietvaros, paplašinot un attīstot jau esošo Komunikācijas vadības darba grupu, kas veiksmīgi darbojās 2014. – 2020. gada plānošanas periodā. LM kā Programmas vadošā iestāde nozīmēja komunikācijas koordinatoru darbam Komunikācijas vadības darba grupā. Komunikācijas aktivitāšu izvērtējums notiks KP fondu komunikācijas stratēģijas ieviešanas ietvaros. Vienlaikus komunikācijas aktivitāšu monitorigs tiks nodrošināts horizontāli visām programmām.

(69) Programmai ir izstrādāts komunikācijas plāns, kurā paredzēti specifiski pasākumi mērķa grupas, iesaistīto iestāžu un plašās sabiedrības informēšanai un izpratnes par Programmas ieguldījumu veicināšanai.

(70) Informācija par Programmas ietvaros atbalstītajām darbībām, nozīmi un rezultātiem tiks ievietota vienotā tīmekļvietnē www.esfondi.lv.

(71) Vienalikus sešu mēnešu laikā pēc Programmas apstiprināšanas LM tīmekļvietnē būs pieejama informācija par Programmas mērķiem, atbalstītajām darbībām un piešķirto finansējumu.

(72) LM un sadarbības iestādes tīmekļvietnē tiks publiskota visa uz atklātiem konkursiem attiecināma informācija atbilstoši regulas 2021/1060 49. panta 2. un 3. punktā noteiktajam.

(73) Noslēgtajās vienošanās vai līgumos ar finansējuma saņēmējiem tiks iekļauta prasība nodrošināt pārredzamību un informēšanu par Programmu atbilstoši regulas 2021/1060 50. panta 1. punktā noteiktajam.

(74) Programmas vadošā iestāde, sadarbības iestāde un finansējuma saņēmēji, veicot redzamības, pārredzamības un komunikācijas aktivitātes, izmantos ES emblēmu saskaņā ar regulas 2021/1060 47. panta un IX pielikuma noteikumiem.

(75) Programmas ietvaros būtiska ir kvalitatīvas un savlaicīgas informācijas nodrošināšana šādām mērķauditorijas grupām:

a) Programmas atbalsta gala saņēmēji;
b) Potenciālie finansējuma saņēmēji – partnerorganizācijas: nevalstiskas un reliģiskās organizācijas, pašvaldības un to iestādes;
c) Ieinteresētās puses – KDG;
d) Programmas vadībā un uzraudzībā iesaistītās institūcijas;
e) Sabiedrība kopumā;
f) Korporatīvās (iekšējās) auditorijas: valsts pārvaldes un ES fondu vadībā un uzraudzībā iesaistīto iestāžu darbinieki.

(76) Informācijas par Programmu izplatīšanai izmantojams plašs komunikācijas kanālu tīkls, kas nodrošina visām mērķa grupām objektīvu un izsmeļošu informāciju. Atbalsta gala saņēmēju informēšanu par atbalsta saņemšanas nosacījumiem veic pašvaldību sociālie dienesti, kur mājsaimniecības vēršas tiesību uz atbalstu saņemšanai. Sociālais dienests atzīts kā populārākais informācijas kanāls EAFVP darbības programmas īstenošanas laikā. Vienlaikus tiks izmantoti jau līdz šim izmantotie komunikācijas kanāli – vadošās un sadarbības iestādes tīmekļa vietnes, sociālo tīklu konti, drukātie materiāli (infografikas). Mazākā mērā informācijas sniegšanai tiks izmantoti plašsaziņas līdzekļi, informatīvie pasākumi (semināri un preses konferences) un vides reklāma.

8. Vienības izmaksu, fiksētas summas maksājumu un vienotu likmju izmantošana, un finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām

8. tabula. Vienības izmaksu, fiksētas summas maksājumu un vienotu likmju izmantošana, un finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām

KNR 94. un 95. panta paredzētā izmantošana	JĀ	NĒ
No pieņemšanas programma izmantos Savienības ieguldījuma atlīdzināšanu, pamatojoties uz vienības izmaksām, fiksētas summas maksājumiem un vienotām likmēm saskaņā ar prioritāti atbilstoši KNR 94. pantam (ja "JĀ", aizpildiet 1. papildinājumu)	☐	**X**
No pieņemšanas programma izmantos Savienības ieguldījuma atlīdzināšanu, pamatojoties uz finansējumu, kas nav saistīts ar izmaksām saskaņā ar KNR 95. pantu (ja "JĀ", aizpildiet 2. papildinājumu)	☐	**X**

«=TAP_AMATS#2» (paraksts**) «=TAP_PARAKSTS#2»

** Dokuments ir parakstīts ar TAP portāla elektroniskās parakstīšanas rīku